

VOETAFDRUK – SCAN

MEET JE ECOLOGISCHE VOETAFDRUK !

Wanneer we spreken over duurzame ontwikkeling, de nood om meer ecologisch te leven, blijft meestal ongrijpbaar vaag wat dat dan wel is, een 'ecologische levensstijl'? We hebben een soort barometer nodig om te meten hoe we echt duurzaam kunnen leven. De Ecologische Voetafdruk is daarvoor uitstekend geschikt. Maak je mee kennis?

De basisvragen zijn: Hoeveel aarde is er beschikbaar? En: Hoeveel aarde nemen we als mensen hiervan in? Al wat we consumeren moet door onze vruchtbare aarde immers geproduceerd worden. En alle afval die we veroorzaken, moet door diezelfde aarde worden verwerkt. Er is 11,3 miljard hectaren vruchtbare aarde beschikbaar. Dat lijkt op het eerste gezicht oneindig veel.

Nochtans betekent dit per aardbewoner maar 1,8 hectaren. Als we ook nog wat ruimte reserveren voor biodiversiteit, 'wilde natuur', blijft er voor elk van ons nog 1,6 ha over. Deze ruimte moet ons hele consumptiegedrag dragen: alle landbouwgewassen, bebouwde grond, afvalstoffen, recreatieruimte enz. die we verbruiken, innemen, wegwerpen...

Hoeveel ruimte nemen we nu al in ...? Dit berekenen is een immense oefening. Maar het kan. En wat blijkt? Per aardbewoner nemen we nu al gemiddeld 2,2 hectare in. Dit is veel meer dan de beschikbare oppervlakte. Hoe kan dit? Het heeft te maken met het feit dat we de grond niet duurzaam gebruiken maar wel 'verbruiken': we putten de vruchtbare aarde uit, verliezen en vervuilen ze... Terwijl een duurzaam gebruik ervoor zou zorgen dat ook toekomstige generaties goed kunnen leven op aarde. Elke Belg neemt gemiddeld 5.6 ha in beslag, een Amerikaan 9,6 ha, een Indiër 0,8 ha. De voetafdruk is dus niet enkel de maatstaf van ecologische duurzaamheid, maar ook van de ongelijkheid tussen Noord en Zuid, tussen arm en rijk.

Hoe groot is jouw Ecologische Voetafdruk? Deze scan meet via een tiental vragen de belangrijkste aspecten van je voetafdruk.

Hoe vul je deze scan in?

- Neem rustig de tijd om even over elke vraag na te denken en je score te bepalen.
- Vul de score die past bij jouw antwoord in het daartoe voorziene vakje.
- Soms moet je een score ('subscore') delen door het aantal gezinsleden ('eindscore'). Dit staat bij elke vraag uitdrukkelijk aangeduid.
(Immers: de relevante meeteenheid voor je voetafdruk is die van je huishouden, als alleenstaande of als gezinslid. Want je verwarming - en elektriciteitsverbruik zijn te verdelen over alle gezinsleden. De meeste vragen gaan dus over je huishouden en de punten die je daarmee scoort moeten dan ook gedeeld worden door het aantal leden van je huishouden. Enkele vragen gaan over je individuele gedrag. Daarbij moeten de punten niet gedeeld worden.)
- Voor de vragen rond elektriciteit en verwarming moet je weten hoeveel je jaarlijks verbruikt. Deze gegevens vind je op je facturen.
- Je kan uit de scores van de verschillende vragen afleiden hoe zwaar de verschillende aspecten wegen op je voetafdruk.

DE VRAGENLIJST:

Hoeveel gezinsleden zijn er in jouw huishouden?

1. Hoe groot is je huis?

Het gaat om de vloeroppervlakte van je huis, alle kamers samengeteld.

Met deze vraag schatten we de hoeveelheid grondstoffen en energie die de bouw van je huis geveerd heeft. (*De gemiddelde Vlaams woning heeft 112 m² vloeroppervlakte.*)

a) Meer dan 200m ²	15
b) Tussen 150 en 200 m ²	11
c) Tussen 100 en 150 m ²	8
d) Tussen 50 en 100 m ²	5
e) Minder dan 50 m ²	2

Jouw subscore:

*deel die score door aantal gezinsleden,
dat geeft als eindscore voor deze vraag:*

2. Hoe groot is de grondoppervlakte van je huis & siertuin samen?

Hierbij gaat het puur om de grootte van je perceel grond. Woon je in een appartement, deel dan de perceeloppervlakte door het aantal appartementen. De oppervlakte van je moestuin, boomgaard, weidegrond moet je NIET meetellen.

a) Meer dan 800 m ²	18
b) Tussen 600 en 800 m ²	13
c) Tussen 400 en 600 m ²	9
d) Tussen 200 en 400 m ²	5
e) Minder dan 200 m ²	2

Jouw subscore:

*deel die score door aantal gezinsleden,
dat geeft als eindscore voor deze vraag:*

3. Hoeveel elektriciteit verbruikt je huishouden **per jaar**?

Kijk naar je jaarlijkse factuur. Eventueel bel je naar de elektriciteitsmaatschappij om je verbruik (in kWh) te kennen.

(Een gezin verbruikt gemiddeld tussen 4000 en 6000 kWh/jaar indien water NIET elektrisch wordt verwarmd. Bij elektrisch verwarmd water ligt dat tussen 6000 en 8000 kWh/jaar. Bij elektrische huisverwarming ligt het verbruik wellicht nog een stuk hoger.)

a) Meer dan 8000 kWh/jaar	60
b) Tussen 6000 en 8000 kWh/jaar	45
c) Tussen 4000 en 6000 kWh/jaar	30
d) Tussen 2000 en 4000 kWh/jaar	20
e) Minder dan 2000 kWh/jaar, of Groene Stroom	5

Jouw subscore:

*deel die score door aantal gezinsleden,
dat geeft als eindscore voor deze vraag:*

4. Hoeveel aardgas verbruikt je huishouden per jaar?

Kijk naar je jaarlijkse factuur. Eventueel bel je naar de gasmaatschappij om je verbruik te kennen. Let wel: het gaat om het verbruik in kWh, niet in m³ of MJ . .)

(Een gezin van vier personen verbruikt gemiddeld zo'n 22.500 kWh aardgas per jaar.)

a) Meer dan 35.000 kWh/jaar	90
b) Tussen 25.000 en 35.000 kWh/jaar	60
c) Tussen 15.000 en 25.000 kWh/jaar	40
d) Tussen 5.000 en 15.000 kWh/jaar	20
e) Minder dan 5.000 kWh/jaar	5
f) Helemaal geen	0

Jouw subscore:

deel die score door aantal gezinsleden,
dat geeft als eindscore voor deze vraag:

5. Hoeveel stookolie verbruikt je huishouden per jaar?

Als je hiervoor een schatting moet maken, probeer dan een gemiddelde over de afgelopen jaren te bepalen.

(Een gezin van vier personen verbruikt gemiddeld 2250 liter stookolie per jaar.)

a) Meer dan 3.500 liter/jaar	130
b) Tussen 2.500 en 3.500 liter/jaar	85
c) Tussen 1.500 en 2.500 liter/jaar	55
d) Tussen 500 en 1.500 liter/jaar	30
e) Minder dan 500 liter/jaar	5
f) Helemaal geen	0

Jouw subscore:

deel die score door aantal gezinsleden,
dat geeft als eindscore voor deze vraag:

6. Hoeveel papier verbruikt je huishouden?

Dit is wellicht niet gemakkelijk om in te schatten. Maar het is wel een belangrijke vraag. De voetafdruk van papier is erg groot.

Om het inschatten makkelijker te maken, beschrijven we hieronder 4 scenario's: kies wat het best bij jou past.

Een 'nee, bedankt' sticker plak je op je brievenbus en maakt duidelijk dat je geen reclamedrukwerk wil. Je kan deze sticker afhalen in je gemeente.

Dus: op het vlak van papierverbruik ben je:

a) papierverslindend ! (vooral wit papier, éézijdig gebruikt, verschillende tijdschriften, krant, prints & kopieën, keukenrol, papieren zakdoeken, reclamedrukwerk volop enz ...)	21
b) eerder zorgeloos (liefst wit papier, éézijdig gebruikt, veel prints en kopieën, reclamedrukwerk is welkom, verschillende abonnementen ...)	16
c) bewust zuinig (vooral gerecycleerd papier, één krant, bibliotheek, "Nee Bedankt" sticker, zuinig met prints en kopieën, ...)	8
d) fanatiek zuinig (enkel gerecycleerd papier, sticker "Nee Bedankt", geen krantenabonnement, altijd naar de bib, ...)	1

Jouw subscore:

deel die score door aantal gezinsleden,
dat geeft als eindscore voor deze vraag:

7) Hoe groen is je maaltijd?

Een groot deel van de voetafdruk van je voeding zit in aspecten als de seizoensgebondenheid, de herkomst, de bewerkingsgraad en de verpakking.

Bekijk je boodschappenmand, je koelkast, je bord. In welk van de volgende scenario's herken je je het best?

a) Je eet vooral voorbereide maaltijden of gaat uit eten, snacks à volonté, ...	16
b) Je eet veel diepvrieswaren, exotisch fruit, serregroenten, veel verpakking, veel snoep, ...	14
c) Naast verse lokale voeding eet je ook veel diepvries - en/of conserven-voeding, ...	12
d) Je eet vooral uit eigen moestuin en/of verse en lokaal geteelde seizoensgroenten, ...	10

Jouw score:

bij deze vraag moet je NIET delen door aantal gezinsleden!

8) Hoeveel vlees en vis eet je?

Reken alle vlees - en visverbruik mee, zowel gekookt vlees en vis als charcuterie. Bij deze vraag gaan we er vanzelfsprekend van uit dat minder vlees eten gelijk is aan meer andere, proteïnerijke voeding. Maar daarvan is de voetafdruk veel kleiner.

(De Belg eet gemiddeld 1,5 kilo vlees en vis per week.)

a) Je bent een echte carnivoor; je eet dagelijks véél vlees of vis.	24
b) Je eet dagelijks een gemiddelde portie vlees of vis.	16
c) Je eet bijna elke dag vlees of vis	14
d) Je eet regelmatig vlees of vis	9
e) Je eet maar af en toe vlees of vis	5
f) Je eet nooit vlees of vis (maar wél andere (proteïne)voeding, vandaar als score :)	3

Jouw score:

bij deze vraag moet je NIET delen door aantal gezinsleden!

9) Openbaar vervoer.

Beschouw enkel je eigen vervoer, niet dat van andere gezinsleden.

In welk van de volgende scenario's herken je je persoonlijke trein-tram-bus gedrag het best?

Je gebruikt het openbaar vervoer:

a) (zo goed als) Dagelijks, voor afstanden van in totaal méér dan 100 km/dag	25
b) (zo goed als) Dagelijks, voor afstanden van in totaal 50 tot 100 km/dag	15
c) (zo goed als) Dagelijks, met bus of tram; vooral binnen stad/gemeente of omliggende	4
d) Zelden, soms een uitstapje met de trein...	1
e) Nooit !	0

Jouw score:

bij deze vraag moet je NIET delen door aantal gezinsleden!

10) Met de auto ...

Reken bij deze vraag alleen je privé-kilometers en je woon-werk kilometers mee. Je kilometers 'voor het werk' en je vakantiekilometers tellen NIET mee.

Beschouw enkel je eigen vervoer, niet dat van andere gezinsleden.

Maar, als je de wagen deelt met anderen, in plaats van alleen te rijden, mag je een categorie 'lichter' of 'kleiner' invullen!

Je gebruikt de auto:

a) (zo goed als) Dagelijks, afstanden van in totaal meer dan 100 km/dag	110
b) (zo goed als)Dagelijks, afstanden van in totaal 50 tot 100 km/dag	65
c) (bijna) Dagelijks, vooral binnen stad/gemeente of omliggende.	15
d) Zelden, en dan meestal voor korte afstanden.	5
e) Nooit !	0

Jouw score:

bij deze vraag moet je NIET delen door aantal gezinsleden!

11) Met vakantie: hoe ver ga je & met welk vervoermiddel?

Beschouw het afgelopen jaar, reken de afstand heen en weer, en tel eventueel verschillende reizen samen.

De voetafdruk van reizen en vakantie houdt veel meer in dan enkel de hier beschouwde afgelegde kilometers: de toeristische industrie kan veel vergen van lokale ecosystemen.

Hier bekijken we enkel je vervoermiddel en de afgelegde kilometers. Je kan hierbij scoren in meerdere kolommen indien je verschillende vervoermiddelen gebruikte!

Opgelet: tel enkel jouw vakantiekilometers, niet die van de andere gezinsleden. Uitzondering: de auto ! Indien je namelijk de vakantie-auto deelt, mag je het aantal gemeenschappelijke autokilometers delen door het aantal inzittenden.

Het afgelopen jaar reisde je in totaal:	per trein- tram-bus	met de auto	met het vliegtuig
a) Meer dan 20.000 km	20	100	50
b) Tussen 10.000 en 20.000 km	10	50	24
c) Tussen 5.000 en 10.000 km	5	25	12
d) Tussen 1.000 en 5.000 km	2	8	5
e) Minder dan 1.000 km	1	2	2
f) 0 km, want lekker thuisgebleven!	0	0	0

Verrast door de scores voor auto en vliegtuig? Denk erom: het vliegtuig is 'per persoon'. De autoscore kan gedeeld door het aantal inzittenden... En ook: met het vliegtuig ga je makkelijk véél verder op reis dan met trein of auto, dus makkelijk meer kilometers en een hogere score. En op kort afstanden (citytrips?) is het vliegtuig dan weer relatief sterker vervuilend dan de wagen of trein.

Jouw score:

bij deze vraag moet je NIET delen door aantal gezinsleden!

Berekening van je Ecologische Voetafdruk

Tel al je scores samen:

Zoek nu in de volgende tabel wat de voetafdruk is die overeenkomt met jouw score:

met een totale score		is je ecologische voetafdruk ongeveer :
tussen	en	
1	12	0,5 ha
13	20	1 ha
21	29	1,5 ha
30	37	2 ha
38	46	2,5 ha
47	54	3 ha
55	63	3,5 ha
64	71	4 ha
72	80	4,5 ha
81	88	5 ha
89	97	5,5 ha
98	105	6 ha
106	114	6,5 ha
115	122	7 ha
123	130	7,5 ha

met een totale score		is je ecologische voetafdruk ongeveer :
tussen	en	
131	139	8 ha
140	147	8,5 ha
148	156	9 ha
157	164	9,5 ha
165	173	10 ha
174	181	10,5 ha
182	190	11 ha
191	198	11,5 ha
199	207	12 ha
208	215	12,5 ha
216	224	13 ha
225	232	13,5 ha
233	241	14 ha
242	249	14,5 ha
250	258	15 ha

& vergelijk je score met:

het "Eerlijke Aarde Aandeel" :	1,8 ha
de gemiddelde Afdruk wereldbevolking :	2,2 ha
de gemiddelde Belgische Voetafdruk :	5,6 ha
de gemiddelde Voetafdruk VS :	9,6 ha
de gemiddelde Voetafdruk India :	0,8 ha
<i>(Cijfers uit het "Living Planet Report 2006" van WWF)</i>	

Eenmaal de eigen voetafdruk gekend, hebben we een basis, een referentiepunt, om te kiezen om mee te streven naar een duurzame levensstijl, als individu, als maatschappij. Je kan proberen je voetafdruk te verkleinen om op die manier mee te werken aan een maatschappelijke ontwikkeling naar een duurzame wereld toe...